

ŻMIGRÓD

Urząd Miejski w Żmigrodzie
Plac Wojska Polskiego 2-3
55-140 Żmigród
tel. 71 385 30 50
e-mail: urząd@zmigrod.com.pl

Żmigród, dn. 27 września 2021 r.

ORP.143.1.72.2021 (12)

Sz.P.

Mieszkańcy Gminy Żmigród

W związku z Pani/Pana wnioskiem o udostępnienie informacji publicznej w sprawie Uchwały Nr 0007.XXVI.362.2021 zmieniającej uchwałę w sprawie nadania Statutu Gminy Żmigród, informuję:

1. Projekt uchwały dotyczącej zmiany Statutu Gminy Żmigród został przygotowany 8 czerwca 2021 r. przez organ wykonawczy. Został przygotowany i zaopiniowany przez pracowników urzędu, zgodnie z obowiązującymi procedurami i zakresem czynności. To znaczy, że w procesie tym uczestniczyli pracownicy komórek urzędu właściwych do realizacji tego typu zadań.
2. Inicjatywa uchwałodawcza została podjęta samodzielnie i miała na celu uporządkowanie kwestii wykazu jednostek gminy Żmigród w Statucie, a także sfinalizowanie prac nad zatwierdzeniem nowego herbu, flagi i pieczęci gminy Żmigród zgodnie z wydaną wcześniej pozytywną opinią ministra właściwego ds. administracji publicznej oraz uchwałą Komisji Heraldycznej.
3. Uchwała zawierała następujące uzasadnienie: „W związku z pozytywną opinią Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji w sprawie projektu herbu i pieczęci oraz flagi (w oparciu o uchwałę nr 8-1967/0/2020 Komisji Heraldycznej z dnia 31 stycznia 2020 r. w sprawie projektów herbu, flagi i pieczęci gminy Żmigród oraz uchwałę nr 38-1967/2020 Komisji Heraldycznej z dnia 3 grudnia 2020 r. w sprawie projektu flagi gminy Żmigród) wprowadza się nowe wzory herbu, pieczęci oraz flagi.

ŻMIGRÓD

Urząd Miejski w Żmigrodzie
Plac Wojska Polskiego 2-3
55-140 Żmigród
tel. 71 385 30 50
e-mail: urząd@zmigrod.com.pl

Aktualizacji wymaga także załącznik dotyczący wykazu jednostek gminy Żmigród. Zmiana polega na wykreśleniu Gimnazjum im. Macieja Rataja w Żmigrodzie. W związku z powyższym podjęcie uchwały uważa się za zasadne." Uzasadnienie to, zgodnie z treścią wniosku o udzielenie informacji publicznej, zostało zamieszczone na podmiotowej stronie BIP.

4. Gmina Żmigród posługiwała się wizerunkiem herbu zaczerpniętym z dziewiętnastowiecznego niemieckiego herbarza autorstwa Otto Huppa, który, zdaniem heraldyków, posiadał liczne wady stylistyczne i wykonany był niezgodnie z prawdami sztuki heraldycznej (opinia za: G. Kucharski, „HERB GMINY ŻMIGRÓD. Ekspertyza historyczno-heraldyczna”). Uchwała Nr V/25/90 Rady Gminy i Miasta Żmigród z dnia 12 września 1990 r. w sprawie Statutu Gminy i Miasta Żmigród zawiera załącznik, który stanowi wzór herbu, ale jest on czarno-biały.

5. „Najstarsza zachowana pieczęć miasta, jak zgodnie zauważyli H. Saurma-Jeltsch, O. Hupp, M. Gumowski, M. Haisig, T. Szczechura, W. Strzyżewski, A. Plewako, J. Wanag, i in. pochodzi z połowy XIV w. i ukazuje wieżę o trójkątnym daszku na wzgórzu i smoka przechodzącego przez bramę wieży. Natomiast na pieczęciach nowożytnych Żmigrodu, XVII-wiecznych, widniał leżący smok, na którym znajdował się wizerunek, określany przez wcześniejszych badaczy (N. Henelii ab Hennenfeld, H. Saurma-Jeltsch, O. Hupp, Z. Michniewicz) jako dzwon, góra czy wieża. (...) Najstarsza zachowana pieczęć miejska Żmigrodu pochodząca z połowy XIV w., znana z dokumentów z początków XV w. (1402 r.), przechowywana jest w Archiwum Państwowym we Wrocławiu (Rep. 66 nr 349). Jej reprodukcje zamieścili H. Saurma-Jeltsch (*Wappenbuch der schlesischen Städte*, Berlin 1870, tabl. X, nr 128) oraz M. Gumowski (*Najstarsze pieczęcie miast polskich XIII i XIV wieku*, Toruń 1960, tabl. XLV s. 261) (zob. il. A i B). Okrągła pieczęć o średnicy 48 mm w legendzie nosi napis: + SIGILLVM • CIVITATIS • TRACHENBERG. Przedstawia ona w polu wieżę stojącą na wzgórzu z trzema blankami i trójkątnym daszkiem zwieńczonym kulą, przez bramę której przechodzi smok o zakręconym ogonie. Tłoka tej pieczęci miasto używało

ŻMIGRÓD

Urząd Miejski w Żmigrodzie
Plac Wojska Polskiego 2-3
55-140 Żmigród
tel. 71 385 30 50
e-mail: urząd@zmigrod.com.pl

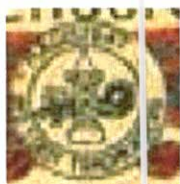
najprawdopodobniej do początków XVII w.” (cyt. za: G. Kucharski, „HERB GMINY ŻMIGRÓD. Ekspertyza historyczno-heraldyczna”).

6. Urząd nie posiada precyzyjnych informacji na ten temat.

7. Gmina nie dysponuje precyzyjnymi informacjami w tym zakresie. W oparciu o ekspertyzę przytaczamy cytaty dotyczące kształtowania wizerunku godła na przestrzeni stuleci: „Od drugiej połowy XIX w. Żmigród posługiwał się godłem, które wyobrażało leżącego na plecach smoka z zakręconym ogonem, na którym wieża o trójkątnym dachu. Wizerunek taki obowiązywał również w XX w. i widniał nie tylko na pieczęciach magistratu czy urzędu policji, ale także zamieszczony był na banknotach (Notgeldach) emitowanych jako pieniądz zastępczy przez Magistrat i Związek Sklepów Spożywczych w drugiej dekadzie XX w., (zob. il. C-D) historycznych sztandarach, na tablicy emaliowanej Magistratu z okresu dwudziestolecia międzywojennego i in. Poza tym kolejne wydawnictwa heraldyczne ukazywały w godle Żmigrodu wieżę i smoka (m.in. H. Saurma-Jeltsch (il. E), O. Hupp (il. F), M. Gumowski (il. G), M. Haisig (il. H).

il. C) Herb na Notgeldzie z 1919 r.

il. D) Herb na Notgeldzie z 1918 r.

ŻMIGRÓD

Urząd Miejski w Żmigrodzie
Plac Wojska Polskiego 2-3
55-140 Żmigród
tel. 71 385 30 50
e-mail: urząd@zmigrod.com.pl

il. E)

il. F)

il. G)

ŻMIGRÓD

Urząd Miejski w Żmigrodzie
Plac Wojska Polskiego 2-3
55-140 Żmigród
tel. 71 385 30 50
e-mail: urząd@zmigrod.com.pl

il. H)

Cytat oraz ilustracje za: G. Kucharski, „HERB GMINY ŻMIGRÓD. Ekspertyza historyczno-heraldyczna”.

Jeśli chodzi o lata 1945-1989 herb miasta został wskazany w broszurze „Kronika ważniejszych wydarzeń Miasta Żmigrodu” autorstwa Eugeniusza Kobzdaja (il. I), wydanej we Wrocławiu w roku 1989.

il.I)

ŻMIGRÓD

Urząd Miejski w Żmigrodzie
Plac Wojska Polskiego 2-3
55-140 Żmigród
tel. 71 385 30 50
e-mail: urząd@zmigrod.com.pl

8. Negatywna opinia wcześniej obowiązujących: herbu, flagi oraz pieczęci wyrażona uchwałą nr 138-1967/O/2014 Komisji Heraldycznej, która stanowiła załącznik do opinii Ministra Administracji i Cyfryzacji z dnia 15 stycznia 2015 r. zawierała sformułowanie: „Godło widniejące na zamieszczonym wizerunku pieczęci powinno zostać poddane poprawnej stylizacji heraldycznej. Godło stanowią: wieża o trójkątnym daszku, który jest zwieńczony kulą bez krzyżyka, smok przechodzący przez bramę, wieża umieszczona na wzgórzu”. Opinia ta, zgodnie z treścią wniosku została zamieszczona na stronie podmiotowej BIP.

9. Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji pismem z dnia 18 lutego 2020r. wyraził swoją pozytywną opinię w sprawie projektu herbu i pieczęci oraz flagi w oparciu o uchwałę nr 8-1967/O/2020 Komisji Heraldycznej z dnia 31 stycznia 2020r. w sprawie projektów herbu, flagi i pieczęci gminy Żmigród oraz pismem z dnia 14 grudnia 2020 r. w oparciu o uchwałę nr 38-1967/2020 Komisji Heraldycznej z dnia 3 grudnia 2020 r. w sprawie projektu flagi gminy Żmigród.

10. Błędy dotyczące herbu, flagi i pieczęci wskazano w piśmie Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji cytowanym w odpowiedzi na pytanie nr 8.

11. Szczegółowa symbolika została opisana przez G. Kucharskiego w: „HERB GMINY ŻMIGRÓD. Ekspertyza historyczno-heraldyczna”: „Symbolika herbu Żmigrodu jest bogata. Wieża, smok i wzgórze w heraldyce mają bowiem długie zakorzenienie. Wieża, baszta, minaret to od najdawniejszych czasów pojedyncza budowla obronna bądź też fragment zamku obronnego. Wieże wznoszone były po to, aby móc na czas dostrzec nadciągające niebezpieczeństwo (wroga, kataklizm, np. pożar itp.). Są wyrazem czujności, ochrony, ale też potęgi i siły. Budowano również wieże oblężnicze, o konstrukcji drewnianej, na płozach lub kołach, z otworami strzelniczymi, z pomostem do szturmowania murów i taranem. Oprócz tych wież stawiano jeszcze wieże wiatrów pełniącą funkcję wiatrowskazu i zegara (starożytna Grecja), wieże strażackie, ratuszowe, kościelne itd. Wieża rozumiana była też w dawnej Polsce jako kara, a dokładniej kara więzienna. Tu bowiem zamykano przestępców za popełnione

ŻMIGRÓD

Urząd Miejski w Żmigrodzie
Plac Wojska Polskiego 2-3
55-140 Żmigród
tel. 71 385 30 50
e-mail: urząd@zmigrod.com.pl

przewinienia - na dole wieży, w piwnicy, lochu, umieszczano tych z cięższymi wyrokami, na górze - piętrze, tych co dopuścili się mniejszych przestępstw. Widać więc, że różne były motywy budowania wież i różne ich przeznaczenie. Podobnie jest z symboliką wieży. Możliwość wspinania się na wieżę, w górę, stwarza człowiekowi bogatą gamę odczuć. Samo wchodzenie wyzwala odczucie wspinaczki górskiej, ludzie w dole wydają się mniejsi, niebo staje się bliższe, a wysiłek związany z wchodzeniem staje się przyjemnością, dowodem pokonania własnych słabości. Zdobycie szczytu wieży znaczyło też symboliczne dotarcie do samego nieba. Wieża była łącznikiem tego, co na górze z tym, co na dole. Mówią o tym liczne legendy, bajki, mity. Także Biblia wspominając o wieży Babel, budowanej przez potomków Noego, informuje, że miała ona sięgać nieba, by w ten sposób nawiązać łączność między niebem a ziemią. Jednak na skutek grzechu pierworodnego, Bóg udaremnił tę próbę, gdyż była stawiana wbrew Jemu i „pomieszał ludziom języki”. Wieża Babel jest więc symbolem pychy i dumy oraz braku umiaru. Średniowieczna ikonografia przedstawia też wieżę jako symbol ludzkiej pychy i zarozumiałości. Wieża z winnicy Pańskiej, ustawiona pośrodku, symbolizuje, wszystko widzący wzrok Boga, przenikający wszelkie zło i czyni je nieszkodliwym. Wieża to także bastion dobra, chroniący przed oddziaływaniem zła, to Boża ochrona i opieka.

Do wieży przyrównywana jest też Matka Boża w Litanii Loretańskiej (wieża Dawidowa, Wieża z kości słoniowej), czyli mająca i dająca samo dobro oraz izolująca od życia i nakłaniająca do koncentrowania się nad sferą duchową. Wieża z otwartą bramą w heraldyce symbolizuje doniosłość, szlachetność i wielkość rodu, siłę, moc, potęgę, bezpieczeństwo, pewność, czujność i stałość. W przypadku Żmigrodu wieża miała cel mieszkalny i obronny dla władcy, właściciela grodu.

Smok będący tworem wyobraźni odgrywał wielką rolę w symbolice wielu kultur. Najczęściej przedstawiany był w postaci jaszczura, niekiedy skrzydlatego, węża (żmii), krokodyla. Jako baśniowy potwór mógł mieć kilka głów, nadmierną liczbę nóg, łap. Symbolikę smoka wykorzystywano w starożytnym Rzymie (czerwony smok

ŻMIGRÓD

Urząd Miejski w Żmigrodzie
Plac Wojska Polskiego 2-3
55-140 Żmigród
tel. 71 385 30 50
e-mail: urząd@zmigrod.com.pl

na sztandarze był znakiem kohorty), w państwie Wikingów (na tarczach i dziobach okrętów), w Anglii (jako insygnium królewskie w czasie wojny), w Walii (jako godło herbu Księcia Walii), na Węgrzech (jako insygnium Orderu Smoka), w Chinach (jako emblemat chińskiej rodziny cesarskiej). Smok symbolizuje bogactwo, wiedzę, czujność, opiekę, wierność, męstwo wojenne, nadziemskie siły, podróże. W przypadku Żmigrodu smok nawiązywał do żmii, gada, który często spotykany był na podmokłym i lesistym terenie Doliny Baryczy.

Wzgórze, góra poprzez swoją niewzruszoną masywność, potęgę, symbolizuje stałość, trwałość, niewzruszoność, światło, wolność, pokój, stanowczość, szlachetność, mądrość, człowieka mocnego wewnątrz, miejsce wyniosłe, centralne. W wielu kulturach góry, wzgórza, były siedzibami królestwa zmarłych albo miejscem spoczynku bohaterów, królów, wojsk, czekających na sygnał by zbudzić się z odwiecznego snu i zbawić zagrożony świat lub ojczyznę.

Oprócz godła istotnym elementem składowym herbu są barwy, zarówno godła, jak i pola tarczy, w którym jest ono umieszczone. Dla pola tarczy przyjęto jedną barwę - czerwoną. Wieża z blankami i kula wieńcząca dach jest barwy srebrnej, dach wieży czarny, smok i wzgórze barwy zielonej. Barwy występujące w herbie Żmigrodu dobrze wpisują się w zespół polskich herbów samorządowych.

Symbolika barw:

- srebro – symbolizuje pięć cnót: czystość, niewinność, pokorę, uczciwość, niepokalaność, z ciał niebieskich – Księżyc, z żywiołów – wodę, z dni tygodnia – poniedziałek;
- czerwień – symbolizuje dwie cnoty: odwagę i waleczność, z ciał niebieskich – Saturna, z żywiołów – ogień, z dni tygodnia – sobotę;
- zieleń – symbolizuje trzy cnoty: miłość, honor, dworskość, z ciał niebieskich Merkurego, z dni tygodnia – środę;
- czerń – symbolizuje żalobę, bogactwo, usposobienie melancholijne, z ciał niebieskich – Marsa, z żywiołów – ziemię, z dni tygodnia – wtorek.

Symbolikę połączonych barw z herbu Żmigrodu, czyli czerwień, zieleń srebro i czerń, odczytywać możemy jako odwagę, skromność, cześć, umiarkowaną śmiałość, łaskawość, dobroć, moc i twardość (cyt. za: G. Kucharski, „HERB GMINY ŻMIGRÓD. Ekspertyza historyczno-heraldyczna”).

12. Godło (w tym wizerunek smoka) zostało poddane poprawnej stylizacji heraldycznej.

13. Autorem projektu nowego herbu jest dr Gerard Kucharski. Umowa na sporządzenie tego projektu została podpisana po dokonaniu badania rynku, zgodnie z Regulaminem udzielania zamówień publicznych, o wartości nie przekraczającej wyrażonej w złotych równowartości kwoty, o której mowa w art. 4 pkt 8 ustawy z dnia

ŻMIGRÓD

Urząd Miejski w Żmigrodzie
Plac Wojska Polskiego 2-3
55-140 Żmigrod
tel. 71 385 30 50
e-mail: urząd@zmigrod.com.pl

29 stycznia 2004 r. Prawo zamówień publicznych, obowiązującym w Urzędzie Miejskim w Żmigrodzie.

14. Źródła historyczne, na podstawie których został stworzony nowy herb, zostały wskazane w niniejszym piśmie w pkt. 7. Natomiast jako właściwe źródło godła Żmigrodu Komisja Heraldyczna w swojej opinii z 14 listopada 2014 r. wskazała najstarszą zachowaną pieczęć miejską Żmigrodu pochodząca z połowy XIV w. (il.J), znaną z dokumentów z początków XV w. (1402 r.), która przechowywana jest w Archiwum Państwowym we Wrocławiu (Rep. 66 nr 349).

Poniżej zestawienie pieczęci: najstarszej z połowy XIV w. (il.J) oraz obecnie obowiązującej (il. K), przyjętej uchwałą nr 0007.XXVI.362.2021 z dnia 24 czerwca 2021 r.

il.J)

il. K)

15. Wykonanie nowego projektu herbu kosztowało – 4500 zł brutto, a nowej flagi – 1350 zł brutto.

16. Całkowity koszt zmiany herbu i flagi to suma kwot podanych w pkt 15, czyli 5 850 zł. Wykonanie nowych pieczęci kosztowało 120 zł.

17. W celu wdrożenia uchwały dot. zmiany statutu nie dokonywano zmian planów finansowych na rok 2021.

18. Nie są przewidywane wskazane w pytaniu koszty, które wynikałyby ze zmiany herbu.

19. Koszt flag wywieszonych na rynku i na rondzie wraz z dostawą wyniósł 234 zł. Koszt flagi wywieszonej w mieście (z tunelem, na kiju) wynosi 30 zł za sztukę.

ŻMIGRÓD

Urząd Miejski w Żmigrodzie
Plac Wojska Polskiego 2-3
55-140 Żmigród
tel. 71 385 30 50
e-mail: urząd@zmigrod.com.pl

20. Przepisy prawa nie przewidują obowiązku przeprowadzenia konsultacji społecznych w zakresie stanowienia herbu. Nakładają natomiast obowiązek uzyskania pozytywnej opinii ministra właściwego do spraw administracji publicznej.

21. Dokumentacja związana z procedurą stanowienia herbu była udostępniana na wniosek. W związku z dużym zainteresowaniem mieszkańców została zamieszczona w Biuletynie Informacji Publicznej.

Informuję także, że odpowiedź na Państwa wniosek zostanie przekazana wszystkim osobom podpisanych pod wnioskiem, których dane osobowe są możliwe do odczytania oraz zamieszczona w Biuletynie Informacji Publicznej.

BURMISTRZ

mgr inż. Robert Lewandowski